GEMEENTE HILVERSUM
POSTBUS 9900
1201 GM HILVERSUM

BEZOEKADRES:
RAADHUIS
DUDOKPARK 1
TELEFOONNUMMER: 14 035
WWW.HILVERSUM.NL

Aan de gemeenteraad
cc college van B en W
cc pers

DATUM 25 januari 2022
ZAAKNUMMER 1086052
BEHANDELD DOOR I. Huiskers
TELEFOON (035) 629 2320 / 0651284110
UW KENMERK M21/178
BIJLAGEN
BETREFT Uitvoering motie M21/178: stand van zaken opvanglocaties asielzoekers

Geachte raads- en commissieleden,

Ter beantwoording van de oproep van de fractie van de PvdA, zoals neergelegd in motie M21/178 berichten wij u het volgende.

Het college van Hilversum deelt uw bezorgdheid over de ontstane situatie bij de opvang asielzoekers. Als oorzaak hiervan zien we o.a. een verhoogde instroom van asielzoekers na het opheffen van veel reisbeperkingen door corona. Tegelijk zien we een onvoldoende en teruglopende uitstroom uit de opvang van asielzoekers die in Nederland mogen blijven. Zo meldt het COA op 2 november 2021 dat er van de in totaal van 30.000 opvangplekken voor asielzoekers 11.500 plekken gebruikt moeten worden voor statushouders die al aan een gemeente waren gekoppeld, maar voor wie nog geen woning beschikbaar was.
De huisvesting van deze vergunninghouders (statushouders) is, zoals u bekend, een taak van gemeenten. Aan de instroom kunnen we lokaal (regionaal) niet veel veranderen.
Wat betreft de taakstelling van huisvesting van statushouders doen wij lokaal en regionaal wat nodig is: ondanks de drukte op de (sociale huur)woningmarkt huisvesten wij de aan onze gemeente(n) toegewezen statushouders met voorrang en in veruit de meeste gevallen binnen de gestelde periode in een passende woning.

Als college delen wij ook uw betrokkenheid bij de situatie van asielzoekers in de (nood)opvanglocaties. We hebben daarom ook direct gehoor gegeven aan de door het ministerie, de CVK en het COA gedane oproep om te zoeken naar locaties voor extra noodopvang. In een drietal collegebrieven van resp. 14 juli, 1 september en 27 oktober 2021 bent u hierover geïnformeerd.
Parallel aan de zoektocht naar locaties voor noodopvang hebben we van meet af aan gewerkt aan de meer structurele oplossing voor de opvang van asielzoekers volgens de ‘Landelijke Agenda Flexibilisering Asielketen’. In de genoemde brieven en in de BVS van 8 september 2021 is dit onderwerp met u gedeeld.

Een korte samenvatting van de ambtelijk en bestuurlijk inzet op lokaal en regionaal niveau treft u onderaan deze brief.

In Hilversum is vanuit planologie en ruimtelijke ordening een minutieuze zoektocht gehouden naar potentiële locaties. Tot op heden zijn daar helaas geen locaties/gebouwen uit voort gekomen die geschikt zijn (te maken) voor noodopvang. Naast het feit dat Hilversum (gelukkig) weinig leegstand kent, heeft dat ook te maken met de randvoorwaarden die vanuit het COA aan deze opvanglocaties gesteld worden:

- de locaties/gebouwen moeten op korte termijn geschikt en beschikbaar (te maken) zijn voor de opvang van asielzoekers;
- de locaties/gebouwen moeten van voldoende omvang zijn; mede door capaciteitsproblemen (tekort aan personeel) zoekt het COA vooral grotere locaties (vanaf 200 plekken);
- eventueel komen ook kleinere locaties (vanaf 50 plekken) in aanmerking, maar dan alleen als ze in de buurt liggen van bestaande opvanglocaties (AZC's) – zogenaamde 'satellietlocaties'.

Ook de Veiligheidsregio en het Rijksvastgoedbedrijf hebben in hun inventarisatie geen mogelijke locaties in Hilversum of de regio Gooi en Vechtstreek gevonden.

Door Hilversum is in een vroegtijdig stadium wel de Van Oudheusdenkazerne aangedragen, via de provinciale regietafel asielopvang (het bestuurlijk overleg van de Commissaris van de Koning met de Veiligheidsregio's over de invulling van de provinciale opgave). Deze locatie is in een later stadium specifiek in beeld geweest voor de opvang van een speciale doelgroep.
Naast de grotere (200+) en kleinere (50+ satelliet-)locaties, kent het COA namelijk een derde categorie, de zogenaamde *'specialties'*. Daarbij gaat het over speciale doelgroepen binnen de groep van asielzoekers, die niet primair onder de doelgroep voor noodopvang vallen, maar waarvan de opvang wel kan bijdragen aan de verlichting van de druk op de AZC's. Te denken daarbij valt o.a. aan alleenstaande jongeren of uitgeprocedeerde en uit te zetten asielzoekers.

- Voor deze laatste doelgroep is specifiek gekeken naar de Van Oudheusden kazerne. Voor deze locatie heeft Hilversum zich ingezet om als 'sobere opvang' te dienen voor een groep terugkeerders waarvoor het COA plek zocht. Op verzoek van het ministerie van Justitie en Veiligheid stond eind november een positief principebesluit geagendeerd voor het college, dat echter op het laatste moment ingetrokken moest worden omdat bleek dat het ministerie van Defensie geen toestemming verleende voor gebruik van (een deel van de) kazerne. Defensie gaf aan de locatie nodig te hebben voor eigen (regulier) gebruik en mogelijk als opleidingslocaties ten behoeve van coronavaccinaties.
- Voor de groep alleenstaande minderjarige asielzoekers hebben we op regionaal niveau een op zich zeer geschikte locatie kunnen vinden voor 15-20 eenheden, die echter door het COA als te klein werd gekwalificeerd, niet zozeer vanuit het programma van eisen vanuit de opvang van deze jongeren, maar vanuit capaciteitsproblemen van het COA.

Naast de stand van zaken in Hilversum willen wij u informeren over de situatie van noodopvang in de regio Gooi en Vechtstreek.

- Zoals u wellicht heeft vernomen heeft het COA recent 150 tijdelijke opvangplekken kunnen realiseren op een hotelschip aan de kade in de werkhaven van Huizen. Dit is gelukt door het goed regionaal samenwerken en snel schakelen met alle partijen op dit dossier.
- Een in eerste instantie kansrijk initiatief in een andere regiogemeente voor een tijdelijke opvanglocatie van middelgrote schaal is helaas gestrand. Daarbij speelde een rol dat deze particuliere locatie zelf op korte termijn getransformeerd gaat worden.
- In een aantal gemeenten zijn uit de lokale inventarisatie potentiele locaties naar voren gekomen, die echter alle als zijnde te klein zijn afgevallen.

Tot slot een blik op de toekomst. Zoals eerder gedeeld met u tijdens de BVS net na de zomer ligt de meer structurele oplossing van het asielopvang vraagstuk niet zozeer in noodopvang maar in de door het ministerie en COA aangekondigde flexibiliserings- en regionaliseringsagenda voor asielopvang.

Met de hierboven genoemde brief van 14 juli informeerden wij u over deze Flexibiliseringsagenda asielopvang. Daarin schetsten wij dat het Rijk met provincies en gemeenten een Uitvoeringsagenda Flexibilisering Asielketen hebben opgezet. Doel van deze agenda is om:

a. beter in te spelen op de veranderende omvang en samenstelling van de asielstroom en
b. te voorkomen dat ad hoc locaties geopend of gesloten worden of crisisopvang nodig is. D

De provincie heeft de gemeenten in Gooi en Vechtstreek verzocht een regionale opvanglocatie in te richten met circa 180 opvangplekken voor asielzoekers (gerekend inclusief Weesp). Het gaat daarbij om asielzoekers die zeer kansrijk zijn om een status te krijgen en als vervolgstap in onze regio gehuisvest worden, op basis van de taakstelling huisvesting asielzoekers. Vanuit het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) is het uitgangspunt dat de regionale opvanglocatie op één locatie wordt gevestigd. Wij zien als gemeente en regio echter betere slagingskansen in een invulling vanuit meerdere kleinschalige locaties. De dienstverlening aan de asielzoekers kan daarbij gekoppeld worden aan het reguliere aanbod in de wijk zoals scholen en wijkcentra. Wij verwachten bovendien dat deze invulling op meer draagvlak kan rekenen bij onze inwoners en beter bijdraagt aan de inburgering en integratie van deze groep toekomstige inwoners van Gooi en Vechtstreek.

Hilversum heeft in samenwerking met de Regio ingezet op de ontwikkeling van een ‘Goois model ‘ voor de door Ministerie en COA geïnitieerde en door de provincie geagendeerde ROL dat beter past bij de (fysieke) schaal van de regio en beter aansluit bij de preferente werkwijze vanuit het Sociaal Domein:

- We streven naar invulling op meerdere, meer kleinschalige locaties, van bijvoorbeeld 3x60 wooneenheden in verschillende gemeenten in de regio.
- We verkiezen huisvesting boven opvang, d.w.z. dat we in onze invulling van de ROL ervan uitgaan dat kansrijke asielzoekers naar onze regio komen als zijnde onze toekomstige inwoners en daarom niet ‘opgevangen’ worden in een collectieve voorziening, maar direct gehuisvest worden in een zelfstandige, volwaardige (al dan niet tijdelijke) woning waar zij in ieder geval ook enige jaren kunnen blijven.
- De dienstverlening aan deze kansrijke asielzoekers wordt gekoppeld aan het reguliere aanbod in de wijk (scholen, wijkcentra, sportverenigingen) in plaats van middels specifieke dienstverlening aan deze groep door het COA.
- We opteren daarbij voor het mengen van doelgroepen, dat wil zeggen naast (kansrijke) asielzoekers huisvesten we in een’ ROL-locatie naar ‘Goois model’ ook bijvoorbeeld statushouders en andere spoedzoekers.
- Als randvoorwaarde bij de ontwikkeling van dit ‘Gooise model ‘ geldt dat daar een kostentoerekening bij hoort conform de taken zoals die belegd zijn tussen de verschillende partijen.

Tot op heden heeft het COA laten weten onze benadering positief te waarderen maar heeft het nog geen tijd kunnen vrijmaken de openstaande opgaven in dit model met ons te bespreken. Zo moeten er natuurlijk met COA en provincie afspraken gemaakt kunnen worden over financiering en exploitatie en toedeling statushouders vanuit regionale voorzieningen. Binnen de regio gaat het onder meer om capaciteit voor de verdere ontwikkeling van dit concept door gemeenten/ Regio/ corporaties.

Hilversum wil zich inzetten om de mogelijkheden om een ROL naar ‘Goois model ‘ te realiseren. Hilversum wil daartoe de ontwikkeling van één locatie met 50 – 60 nieuwe, (mogelijk) tijdelijke maar in ieder geval volwaardige, zelfstandige woningen voor kansrijke asielzoekers in combinatie met andere doelgroepen op zo kort mogelijke termijn te verkennen. Uitgangspunt daarbij is een zo goed mogelijke inbedding in de lokale setting, o.a. door een mix van doelgroepen.

De provincie heeft laten weten te werken aan een inventarisatie van de knelpunten die gemeenten en regio's ervaren bij de inrichting van tussenvoorzieningen en ROL's en daarin zijn ook de door ons geconstateerde knelpunten opgenomen. De provincie zal hierover afstemmen met het ministerie.

Concluderend zijn en blijven we als college, zowel lokaal als ook in samenwerking met de Regio Gooi en Vechtstreek en de Veiligheidsregio, in direct overleg met de overige bij (nood)asielopvang betrokken partijen (COA, ministerie van Justitie en Veiligheid, provincie, Rijksvastgoedbedrijf) en blijven we alert op kansen die zich voordoen voor tijdelijke opvang
Samen met de Regio, het COA en de provincie werken we intussen aan de ontwikkeling van een meer structurele en duurzame oplossing voor de opvang en huisvesting van asielzoekers en statushouders.

Zodra er nieuwe ontwikkelingen zijn, zullen we u als raad daar natuurlijk op de kortst mogelijke termijn over informeren.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Hilversum,

de gemeentesecretaris,	de burgemeester,
P. Torres Barrera	P.I. Broertjes

Overzicht ambtelijk en bestuurlijk overleg asielopvang in vogelvlucht

Sinds het *voorjaar van 2020* is de provincie Noord-Holland in gesprek met de Veiligheidsregio's over tijdelijke uitbreiding van locaties voor de asielzoekersopvang door het COA. Afstemming vindt plaats in de provinciale regietafel asielopvang waar de burgemeester van Hilversum als voorzitter Veiligheidsregio aan deelneemt. Doel van de regietafel is om versnelling aan te brengen in het realiseren van eerste opvang van asielzoekers. Dit doel maakt deel uit van de landelijke Agenda Flexibilisering Asielketen, waarmee beoogd wordt vanaf 2023 te komen tot een flexibel asielsysteem. Er zijn provinciaal afspraken gemaakt over de verdeling van eerste opvang asielzoekers over de veiligheidsregio's. Voor de Regio Gooi en Vechtstreek gaat het om 180-200 plekken.

Voor de bestuurlijke afstemming wordt aangesloten bij het overleg van burgemeesters in de Veiligheidsregio

In *maart 2020* verzoekt de staatssecretaris de regionale regietafels nieuw leven in te blazen en de provincie Noord-Holland op zoek te gaan naar circa 400 extra plekken asielopvang voor de duur van 2 jaar. De Regio coördineert deze uitvraag t.b.v. de voorzitter van de Veiligheidsregio. Deze zoektocht levert geen resultaten op.

In *augustus 2021* stuurt het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een (landelijke) brief aan de Commissarissen van de Koning, colleges van Gedeputeerde Staten en de colleges van Burgemeester en Wethouders, waarin zij hun zorgen uitspreken over de huidige opvangsituatie.

De provinciale regietafels (zowel ambtelijk als bestuurlijk) starten vanaf dat moment weer op in toenemende frequentie, bestuurlijk getrokken door de Commissarissen van de Koning en met als deelnemers de voorzitters van de (veiligheids)regio's.

Inzet vanuit G&V vindt in de eerste plaats op huisvestingstaakstelling zodat statushouders zo kort mogelijk in opvang zitten en ook minder opvangcapaciteit nodig is. We kiezen voorts ook niet voor tijdelijke huisvesting want dat schuift het probleem alleen op in tijd. G&V heeft tenslotte (net als aantal andere regio's) een sterke voorkeur voor spreiding over kleine locaties in de regio. Dit botst echter met de financiering van het COA vanuit het Rijk, op basis waarvan de exploitatie van een opvanglocatie voor het COA pas financieel dekkend is vanaf ca. 400 personen.

September 2021: Door het COA, Rijksvastgoedbedrijf en provincie worden inventarisatielijsten gemaakt van vastgoed en locaties in eigendom van provincie of Rijksvastgoedbedrijf. Dit zijn ook potentiele opvanglocaties voor de noodopvang. De lijsten worden verder getrechterd op haalbaarheid. Deze lijsten zijn vertrouwelijk totdat contact met lokaal bestuur heeft plaats gevonden. Noch in Hilversum noch in de regio zijn echter potentiele locaties aangegeven.

De regio Gooi en Vechtstreek meldt in het provinciale bestuurlijk overleg dat kleinschaligheid van groot belang is voor draagvlak en haalbaarheid, maar ook voor landing en integratie van betrokkenen in onze samenleving. De verwachting wordt uitgesproken dat er bestuurlijk draagvlak binnen de regio is voor een zoektocht naar bijvoorbeeld 5 x 50 plekken noodopvang. Tot slot meldt G&V dat de burgemeester van Hilversum met defensie contact heeft gehad om een kazerne in Hilversum aan de inventarisatielijst toe te voegen. Hoewel het ministerie van Justitie en Veiligheid eind november verzoekt of het College bereid is om een positief principebesluit te nemen over 'sobere opvang' van uit te zetten asielzoekers in deze kazerne, blijkt enkele dagen later dat het ministerie van Defensie hiervoor geen toestemming verleent.

December 2021: het regionale overleg van gemeentesecretarissen verzoekt de Regio tot het opstellen van een business case regionale opvang asielzoekers